



Studieplan 2008/2009

1540 Barnevern i et minoritetsperspektiv

Faglig innhold

Studiet *Barnevern i et minoritetsperspektiv* er etablert som et ledd i Barne- og likestillingsdepartementets (BLD) satsing på et mer kunnskapsbasert barnevern. Departementet har siden 80-tallet støttet ulike tiltak for å styrke kunnskap om det flerkulturelle perspektivet innen sosialarbeiderutdanningene, og i 2005 utlyste de en kunnskapsinnhenting om flerkulturelt arbeid i barnevernet. Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) fikk oppdraget. Barn og unge med innvandrerbakgrunn er et prioritert satsingsområde for BLD og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFdir). Resultatet av kunnskapsinnhenting ble offentliggjort i august 2007 i rapporten *Flerkulturelt barnevern – En kunnskapsoversikt* (NIBR-rapport 2007:10).

Kunnskapsinnhenting fra NIBR oppsummerer følgende funn;

- Intervensjoner som virker godt for etnisk norske barn og familier, ser i stor grad også ut til å fungere overfor barn, unge og familier med minoritetsbakgrunn. Tilpasning eller utvikling av spesielle tiltak for minoriteter kan være nødvendig når visse problemer opptrer med klar overhyppighet i enkelte grupper, for eksempel grunnet traumatiske hendelser knyttet til flukt. Likeledes vil særskilt tilpasning kunne være viktig i situasjoner der eksisterende tiltak har liten legitimitet.
- De direkte møtene mellom barnevern og klientene er viktige for virkningen av intervensjonene. Der tiltakene har større problemer med å oppnå virkning blant innvandrere enn andre, synes det å skyldes vansker med den gjensidige kommunikasjonen.
- God tolking er en avgjørende komponent for godt barnevern blant innvandrerbefolkningen, men utfordringene i tolkenes rolle som både nøytral oversetter og kulturoversetter ("broker") er komplisert.
- Ulike former for linkarbeid synes å kunne ha et potensiale for å styrke kvaliteten på de direkte møtene mellom barnevern og klientene.
- En avgjørende komponent for godt barnevern, også blant ikke-vestlige innvandrere, består i at barnevernsarbeiderne har solid innsikt i hvilken situasjon som den enkelte familie befinner seg i.
- En fleretnisk sammensetning av de som jobber i barnevernet vil bidra til å øke erfaringstilfanget og legitimiteten i barnevernet. Likevel finnes det ikke forskningsmessig belegg for å hevde at etnisk matching av behandler og klient sikrer det nødvendige, analytiske grepet og kultursensitiviteten. Med etnisk matching menes at behandler og klient har samme etniske bakgrunn.



Studiet **Barnevern i minoritetsperspektiv** er en direkte oppfølging av denne rapporten. Formålet med studiet er både å styrke den flerkulturelle kompetansen i praktisk barnevernsarbeid og bidra i utviklingen av et kultursensitivt barnevern. Studiet er arbeidsplassrelatert, og bygger på studentenes erfaringer fra egen yrkesutøvelse. Det er et overordnet mål at økt flerkulturell forståelse og ferdigheter skal gi barnevernets ansatte positive resultater i arbeidet med minoritetsfamilier, og at barnevernets legitimitet i minoritetsbefolkningen vil øke. God tilrettelegging fra arbeidsgiver er vesentlig for å få best mulig utbytte for både studenter og arbeidsplass.

Mål for studiet

Studiet skal bidra til økt kompetanse i barnevernsfaglig arbeid overfor minoriteter, samt bidra til å øke barnevernets legitimitet i minoritetsbefolkningen.

Etter endt utdanning skal studentene ha:

- kunnskap om sentrale begreper innen barnevern i et minoritetsperspektiv
- kunnskap og forståelse for mangfold av familiemønstre og oppdragelsesmønstre
- bevissthet om egne holdninger og profesjonell rolle i et majoritets- og minoritetsperspektiv
- kunnskap, forståelse og ferdigheter i interkulturell kommunikasjon og samhandling i barnevernet
- kunnskap, forståelse og ferdigheter i kritisk bruk av ulike metoder i barnevernsfaglig arbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn.

I studiet vil det bli lagt vekt på relevant forskning og innføring i anvendbare kunnskaper og metoder. Studiet skal bidra til utvikling av praksis ved å styrke ferdigheter i arbeid med barn og familier med etnisk minoritetsbakgrunn. Undervisningen vil forankres i et minoritetsperspektiv, dvs. bevissthet og kunnskap om forholdet mellom minoritet-majoritet og de ulike utfordringer og problemstillinger dette kan innebære for barnevernet.

Det vil særlig fokuseres på hvordan kultursensitivitet er en forutsetning for kommunikasjon og samhandling.

I studiet vil ulike tilnærminger og metoder diskuteres, med referanse til sentrale begreper som blant annet er presentert i NIBR-rapporten. Med utgangspunkt i etablerte undersøkelses-, vurderings- og tiltaksmetoder og arbeidsstrategier i dagens barnevern (som for eksempel MST, ART og PMTO) vil studiet arbeide med tilrettelegging for barn og familier med minoritetsbakgrunn.

Studiets innhold

Med bakgrunn i NIBRs rapport **Flerkulturelt barnevern – En kunnskapsoversikt (2007)** er studiet bygget opp med tre hovedtemaer:

- Migrasjon, minoriteter og det flerkulturelle samfunnet
- Møtet mellom barnevernet og barn og familier med minoritetsbakgrunn
- Metoder og modeller i barnevernsarbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn

De ulike hovedtemaene er videre beskrevet med innhold og læringsmål.

Migrasjon, minoriteter og det flerkulturelle samfunnet

Migrasjon fører i mange henseende til ustabilitet, men også samtidig til fleksibilitet og muligheter for nyorientering. Migrasjon er en dynamisk prosess, og kan gi et transnasjonalt perspektiv på tilværelsen. Migrasjon kan bidra til endring i familiestørrelse og familiekultur, i slektskapsrelasjoner, familieband og sosial status og klasse. Dette kan medføre et krysspess som ytterligere kan forsterkes dersom



familiemedlemmer befinner seg i ulike faser i migrasjonsprosessen. Et eksempel kan være ved familiegjengenforeninger.

Spesielt barn og familier med bakgrunn i en kollektivistisk orientert livsform kan stå overfor utfordringer i møte med majoritetssamfunnets individorienterte livsform. Forskjeller i ulike livssyns- og livsformorienteringer, og ulike mål og metoder for barneoppdragelsen, kan skape konflikter innad i familien og mellom familiemedlemmer og storsamfunnet.

Minoritetsfamilier i Norge skårer lavere på sentrale levekårsvariabler enn majoritetsbefolkningen og utsettes i større grad for ulike former for utestegning og diskriminering og rasisme.

Læringsmål:

Studentene skal etter fullført studium ha tilegnet seg;

- Kunnskap om sentrale begreper knyttet til det flerkulturelle samfunn
- Forståelse for ulike sider ved migrasjon i et globalt perspektiv og hvordan migrasjon kan føre til endringer i familieliv
- Kjennskap til internasjonale konvensjoner og nasjonal innvandringspolitikk og kunne anvende dette i arbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn.
- Forståelse for hvordan kollektivistisk versus individualistisk livssyn får konsekvenser for familieliv og barneoppdragelse.
- Forståelse for minoritetsbarns identitetsutvikling
- Kunnskaper om hvordan forståelsen av etnisitet, kjønn, seksualitet, klasse og kaste har betydning for samhandling på ulike nivå i samfunnet.
- Kunnskap om suksessfaktorer og risikofaktorer i minoritetsbarns oppvekst, både internt i familien og eksterne samfunnsmessige faktorer.
- Kunnskap om å avdekke og arbeide med familiekonflikter og æresrelatert vold, herunder kjønnslemlestelse og tvangsekteskap.
- Kunnskap om minoritetsbarn og familier i forhold til arbeidsliv, utdanning, oppvekst og levekår, marginalisering, rasisme og diskriminering

Møtet mellom barnevernet og minoriteter

Kultursensitivitet i barnevernets kommunikasjon og metodiske arbeid har avgjørende betydning for å gjøre en god jobb og oppnå gjensidig tillit og forståelse mellom barnevernet og brukere. Det vil fokuseres på minoritetsperspektiver i møtet mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen, blant annet hvordan ulike perspektiver på makt/avmakt i relasjonen mellom minoritetsfamilier og barnevernet kommer til syne.

Barnevernfaglig arbeid forutsetter bevissthet om hvilke faglige standarder, verdier og tradisjoner barnevernet legger til grunn i sine vurderinger av barns omsorgssituasjon.

Undersøkelser viser det ikke er særskilte årsaker til at etniske minoritetsfamilier har kontakt med barnevernet (jfr. NIBR-rapport). Det er derfor grunn til å anta at minoritetsfamilier i hovedsak har samme type problemer som andre familier og barn strever med som grunnlag for kontakten. Men for barn og familier med minoritetsbakgrunn kan det likevel være noen tilleggsfaktorer som byr på mange og vanskelige utfordringer for dem og det offentlige hjelpeapparatet, som fattigdom, diskriminering og rasisme, utstøting, marginalisering og migrasjon.

Interkulturell kompetanse handler om å kommunisere hensiktsmessig i en gitt situasjon i forhold til mennesker med annen referanseramme enn en selv. Spesielt er dette viktig når en opptrer som



profesjonell yrkesutøver. Dette innebærer bl.a. evne til å observere og reflektere over egne kultur og verdipreferanser og egen væremåte, og samtidig forholde seg til forskjellige perspektiver på en åpen og tolerant måte. Kommunikasjon gjennom tolk vil være sentralt i undervisningen.

Læringsmål:

Studentene skal etter fullført studium ha tilegnet seg:

- Evne til å anvende et analytisk perspektiv på barnevernets kunnskapsgrunnlag og definisjonsmakt
- Ferdigheter i interkulturell kommunikasjon med vekt på bl.a. språkets betydning.
- Ferdigheter i bruk av tolk og forståelse for tolkens rolle i kommunikasjonen.
- Innsikt og trening i hvordan kultursensitivitet kan praktiseres i arbeidet med barn og familier med minoritetsbakgrunn
- Innsikt i hvordan egne normer, verdier og teoretiske forankringer påvirker yrkesutøverens oppfatning og forståelse av andre
- Særskilt kompetanse i å håndtere utfordringer knyttet til arbeid med enslige mindreårige flyktninger.

Metoder og modeller i barnevernsarbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn

Studentene skal få innsikt i hvordan metoder som viser seg å være effektive i barnevernsarbeid også kan anvendes i arbeidet med barn og familier med minoritetsbakgrunn. Studiet legger vekt på en kritisk tilnærming til valg av metoder og modeller.

Et kritisk perspektiv i metodisk arbeid innebærer å være spørrende til metodenes verdigrunnlag og interessemotsetninger eller andre forhold som er grunnlaget for at bestemte kunnskaper og metoder anvendes. Studentene skal kunne kritisk vurdere metodens teoretiske og forskningmessige forankring. Det vil gjennom hele studiet jobbes med å vurdere effekten av etablerte metoder og teorier anvendt på barn og familier med minoritetsbakgrunn.

Valg av ulike tilnærminger og metoder diskuteres med referanse til analytiske begreper. Sentrale diskusjoner vil her være forståelsen av bl.a. likeverd- og likhetsprinsipper i barnevernsfaglig arbeid i familier med minoritets- eller majoritetsbakgrunn.

Læringsmål:

Studentene skal etter fullført studium ha tilegnet seg:

- Kunnskap om, og ferdigheter i kultursensitivitet og metodisk barnevernsarbeid knyttet til de ulike fasene i en barnevernssak (undersøkelse, vurdering og dokumentasjonsarbeid, tiltak og evalueringsarbeidet og gjennomføring av tiltak).
- Ferdigheter i å håndtere sentrale dilemmaer i flerkulturelt barnevern – mellom det universelle og det særegne.
- Evne til å utvikle en god praksis ved å anvende etablerte og anbefalte (NIBR-rapport) barnevernsfaglige metoder på en hensiktsmessig måte som er tilpasset den enkeltes behov.
- Evne til å anvende metoder som kan være spesielt virksomme i arbeidet med minoritetsgrupper og som støtter mestring og utvikling hos barn og foreldre med minoritetsbakgrunn.
- Kritisk forståelse for hvordan majoritetssamfunnet kan oppleves som premissleverandør for metoder og modeller som anvendes i barnevernsarbeid

Yrkesmuligheter



Målgruppe er ansatte i den kommunale barnevernstjenesten, men det er også relevant for ansatte i barnevernsinstitusjoner og det statlige barnevernet på regionalt nivå .

Opptakskrav

Målgruppe er ansatte i den kommunale barnevernstjenesten, men det er også relevant for ansatte i barnevernsinstitusjoner og det statlige barnevernet på regionalt nivå.

Opptakskravet er bachelorgrad i helse- og sosialfag eller tilsvarende. Ved behov for rangering av søkerne benyttes følgende kriterier:

Opptakskravet er bachelorgrad i helse- og sosialfag eller tilsvarende. I tillegg kreves det en bekreftelse fra arbeidsgiver at den ansatte skal delta i videreutdanningen. Ved behov for rangering av søkerne benyttes følgende kriterier:

Karakterpoeng fra grunnutdanning, relevant tilleggsutdanning, 0,5 poeng per 30 studiepoeng. Maksimalt 2 poeng. Relevant praksis ut over opptaksgrunnet. 0,5 poeng per halvår i inntil 2 år. Ved poenglikhet vil underrepresentert kjønn bli rangert først.

Beskrivelse av søknadsprosedyre:

Den ansatte søker via internett på HiLs nettside med søknadsfrist 15. april for oppstart høsten 2008. I tillegg kreves det en bekreftelse fra arbeidsgiver at den ansatte skal delta i videreutdanningen. Dette brevet sendes med vanlig postgang sammen med dokumentasjon av opptakskravet til Opptakskontoret ved Høgskolen i Lillehammer, P.B. 952, 2604 Lillehammer med frist 15. april. Brevet skal inneholde følgende;

- en anbefaling av den ansatte
- en bekreftelse på at arbeidsgiver vil foreta nødvendig tilrettelegging for at den ansatte skal kunne gjennomføre studiet
- en skisse på hvordan kompetansen skal videreformidles og tas i bruk i det daglige arbeidet etter endt studium

Undervisnings- og læringsmetode

Undervisningen gis gjennom forelesninger, arbeid med kasus og ulike arbeidsmetoder, veiledning, ferdighetstrening og egenstudier. Studiet baserer seg på aktiv bruk av deltakernes praksis og erfaringer som yrkesutøvere. Analyse og bruk av barnevernsfaglige metoder i et minoritetsperspektiv vil være gjennomgående. Det forventes aktivt bidrag fra studentene selv, og legges opp til studentaktive læringsformer som selvstudium, gruppearbeid og studentframlegg. Studentene vil bli delt inn i regionale kollokviegrupper. På samlingene vil det bli gitt ulike oppgaver, som studentene skal arbeide med mellom samlingene. Disse oppgavene vil bli benyttet i undervisningen som innlegg til diskusjoner.

Informasjon, individuell veiledning og refleksjon mellom samlingene skjer fortrinnsvis via internett, e-post og telefon.



Det forutsettes deltakelse på samlingene, og det forventes at arbeidsgiver gir nødvendig støtte og tilrettelegging for gjennomføring av studiet. Med dette menes at den ansatte får fri for å delta på samlinger og gjennomføre eksamen samt at det gis rom til å jobbe med litteratur og oppgaver underveis. Arbeidsgiver må også tilrettelegge for at studentenes kompetanse og ferdigheter taes i bruk og vedlikeholdes på arbeidsplassen.

Eksamen

For å kunne framstille seg til eksamen må følgende to arbeidskrav være godkjent:

1. Obligatorisk tilstedeværelse.

Det kreves 75% tilstedeværelse på studiesamlingene. Ved fravær ut over en dag må det leveres et skriftlig arbeidskrav som dekker det temaet som undervisningen omhandlet. Dersom fraværet overstiger 3 undervisningsdager mister studenten retten til å framstille seg til eksamen.

2. Skriftlig arbeidskrav.

To av oppgavene som det skal jobbes med mellom samlingene skal være skriftlige og må være godkjente for å kunne framstille seg til eksamen. Ved ikke godkjent kan studenten levere en ny og forbedret utgave innen angitt frist. Dersom studenten ikke leverer eller ikke får oppgavene godkjent mister studenten sin eksamensrett.

Eksamen er en skriftlig individuell hjemmeeksamen over en uke. Eksamensoppgaven blir fastsatt av høgskolen. Det benyttes en gradert karakterskala fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Det benyttes interne sensorer ved sensurering, og ekstern sensor benyttes til å kommentere oppgaveutforming og utarbeide vurderingskriterier.

En eventuell ny/utsatt eksamen har samme utforming som den ordinære, men det vil bli gitt en ny eksamensoppgave.

Krav til oppgaven

Oppgaven har en ramme på 15 sider pulss/minus 10 %. Tittelside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og eventuelt forord, kommer i tillegg til dette. Oppgaven skal være maskinskrevet med skrifttype 12 punkt Times New Roman, linjeavstand 1,5 og 2,5 cm i topp-, bunn-, høyre- og venstremarg (tilsvarer de forhåndsinnstilte standardmarger for Word). Alle sider unntatt tittelsiden skal ha sidetall, og alle sider skal ha påført kandidatnummer. Tittelsiden skal dessuten gi nødvendige opplysninger om hvilken eksamen dette gjelder. Kandidatnummeret vil bli gjort kjent for studentene senest en uke før innleveringsfrist. I tillegg skal eventuelle retningslinjer for skriftlige arbeider som den enkelte høgskolen måtte ha følges (for eksempel når det gjelder referansebruk og krav til utforming av litteraturliste). Besvarelsen skal leveres i fire eksemplarer.



Studiekostnader

Det er ingen studieavgift.

Heltid/ deltid

Deltid

Studielengde

Et semester

Grad/ kompetanse

Videreutdanning

Opptak

Lokalt opptak

Kull

2008/2009

Godkjenningsorgan

SU-sak

Godkjenningsdato

27.02.2008



**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Emneoversikt